

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIOWEJ
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego
28838

Egz.-Nr 19

28838

TRESC INFORMACJI

WYGŁOSZONYCH W CZASIE SPOTKANIA KOMISJI
MINISTERSTWA OBRONY NARODOWEJ Z RADĄ
NAUKOWĄ AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
w dniu 17 lutego 1964 r.

28838

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO

im. gen. broni K. Świerczewskiego

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIA
SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego
28838

Egz.-Nr 19

28838

TREŚĆ INFORMACJI

WYGŁOSZONYCH W CZASIE SPOTKANIA KOMISJI
MINISTERSTWA OBRONY NARODOWEJ Z RADĄ
NAUKOWĄ AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
w dniu 17 lutego 1964 r.

28838

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Swierozewskiego

Znakl. prot. 12357

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIOWEJ
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Swierozewskiego
X28838

Sz. nr. 19

TREŚĆ INFORMACJI

wyglaszonych w czasie spotkania Komisji Ministerstwa
Obrony Narodowej z Radą Naukową Akademii Sztabu
Generalnego w dniu 17 lutego 1964r.

1. Informacja Komendanta Akademii o realizowanej koncepcji nauczania, perspektywach rozwojowych akademii, oceną rekrutacji do akademii i oceną kadry naukowej.
2. Informacja Zastępcy Komendanta Akademii do spraw politycznych o aktualnych zagadnieniach pracy partyjno-politycznej.
3. Informacja Szefa Oddziału Szkolenia o aktualnych sprawach organizacji procesu szkolenia.
4. Informacja Szefa Oddziału Naukowo-Badawczego o aktualnych zagadnieniach pracy naukowo-badawczej.

TREŚĆ INFORMACJI KOMENDANTA ASG

Ocena realizowanej koncepcji nauczania i propozycje rozwoju ASG.

Akademia Sztabu Generalnego w okresie trzyletnich studiów /tylko dla wojsk rakietowych - 4 lata/ przygotowuje oficera dyplomowanego na stanowiska o charakterze taktyczno-operacyjnym zarówno dla wojsk operacyjnych /w specjalności ogólnowojskowej, kwatermistrzowskiej, obrony przeciwlotniczej, wojsk rakietowych i artylerii, lotnictwa wsparcia, wojsk obrony powietrznej kraju i zaopatrzenia wojsk lotniczych/, jak również dla wojsk obrony terytorium kraju.

Program studiów jest tak ułożony, aby umożliwić realizowanie celów studiów, sformułowanych już w 1947 roku, a później w 1957 roku, z których wynika, że Akademia ma przygotować absolwenta, zdolnego z jednej strony do praktycznej działalności dowódczo-sztabowej głównie w związkach taktycznych, a z drugiej strony o takich horyzontach i predyspozycjach badawczych, które pozwoliłyby mu samodzielnie analizować, rozwijać i adoptować rodzące się współcześnie problemy pola walki oraz szybko rozwijających się nauk wojskowych.

W świetle tych celów absolwent akademii uzyskuje następujące szczegółowe kwalifikacje:

W zakresie przedmiotów taktyczno-operacyjnych - znajomość zasad teoretycznych oraz praktyczne umiejętności, niezbędne na stanowiskach dowódczych i sztabowych w oddziałach i związkach taktycznych;

W zakresie przedmiotów technicznych - podstawową wiedzę, umożliwiającą studium uzbrojenia i perspektyw ich rozwoju, w świetle potrzeb pola walki;

W zakresie przedmiotów społeczno-politycznych - wiedzę, umożliwiającą studiowanie podstaw wychowania i nauczania wojskowego, węzłowych problemów rozwoju myśli filozoficznej, zrozumienie waloru poznawczego myśli marksistowskiej i przyswojenie zasad naukowego światopoglądu i praw rządzących rozwojem społeczno-ekonomicznym;

W zakresie przedmiotów ogólnych - wiedzę matematyczną i znajomość języków obcych, pozwalające na studiowanie problemów technicznych i taktycznych, w zakresie niezbędnym każdemu oficerowi dyplomowanemu.

W trakcie realizacji studiów zwraca się dużą uwagę na samodzielne studiowanie materiałów źródłowych przez słuchaczy, oraz wyrabianie umiejętności samodzielnej pracy badawczej.

Konieczność specjalizacji oficerów różnych rodzajów wojsk, spowodowała wyodrębnienie 8 samodzielnych kierunków studiów. Pociągało to za sobą możliwość uzyskania dodatkowo kwalifikacji specjalistycznych, dostosowanych do danego rodzaju wojsk.

I tak, oprócz ogólnych, wymienionych wyżej kwalifikacji: poszerzony zakres taktyki danej specjalności oraz problematykę specjalistyczną i technikę w zależności od kierunku studiów.

Podstawą realizowanej koncepcji nauczania jest to, że przygotowanie specjalisty z wyższym wykształceniem taktyczno-operacyjnym odbywa się w skondensowanym i zespólonym okresie studiów, a nie rozbija tego przygotowania na kilka etapów.

Potrzeby renowacji i aktualizacji wiedzy zapewnia się przez umożliwienie pełnego przeszkolenia po pewnym okresie czasu na rocznym Wyższym Akademickim Kursie.

Takie ustawienie studiów ma szereg dodatnich stron, ponieważ:

- przygotowuje oficera, potrafiącego samodzielnie myśleć i działać i zapewnia mu podstawy do samodzielnych badań i studiów;
- wyrabia praktyczne umiejętności, pozwalające absolwentowi wykonywać różne funkcje taktyczno-operacyjne na kolejnych szczeblach dowodzenia. Po pewnej praktyce, która jest niezbędna dla zapoznania się z aktualnymi warunkami, absolwent może stosunkowo szybko, stosując nabyte umiejętności myślenia i zasób wiedzy, wykonywać w zasadzie każdą powierzoną mu funkcję;
- daje pełne podstawy do dalszego samokształcania się i podnoszenia kwalifikacji w warunkach jednostki;
- przez odpowiednie zróżnicowanie programów studiów jest przystosowany do postulatów dowódców rodzajów wojsk i służb w zakresie przygotowania oficerów z wyższym wykształceniem taktyczno-operacyjnym;
- daje lepsze możliwości kształtowania osobowości i postawy ideologicznej w okresie studiów;
- uzyskiwany tytuł oficera dyplomowanego i założone perspektywy rozwoju są poważnym stutem i bodźcem do ubiegania się o przyjęcie na studia taktyczno-operacyjne, przy atrakcyjności innych studiów wyższych;

- zapewnia możliwość uzyskania kwalifikacji przez absolwenta w wieku, który umożliwia pełne wykorzystanie jego możliwości twórczych.

Należy wskazać, że taki system studiów, utrzymuje się obok nas i w Związku Radzieckim /przy istnieniu oddzielnych akademii rodzajów wojsk i służb/, jak również w NRP, która ma duże tradycje i doświadczenia szkoleniowe.

Ten system studiów ma zarazem i szereg ujemnych stron, do których można zaliczyć:

- przygotowanie oficera do wykonywania określonych funkcji jest stosunkowo długie i trwa od 3 do 4 lat;
- poważne zróżnicowanie programów według dużej ilości profili, co powoduje trudności w korelowaniu dyscyplin i ekonomicznym wykorzystaniu kadry i środków materiałowych /podraża studia/;
- dawanie wiedzy na zapas, z wyprzedzeniem.

Sylwetka absolwenta akademii powinna uwzględniać te wymagania, o których była mowa na wstępie, to znaczy, że absolwent akademii powinien być oficerem z jednej strony zdolnym do praktycznej działalności, głównie w związkach taktycznych, a z drugiej strony o szerokich horyzontach.

Główna uwaga powinna być zwrócona na wyrobienie umiejętności samodzielnie myślenia i działania. Obecna koncepcja studiów w zasadzie umożliwia realizację tych postulatów. Stanowi ona bowiem w warunkach naszego wojska, kompromisowe rozwiązanie problemu przygotowania oficera z wyższym wykształceniem taktyczno-operacyjnym głównie na stanowiska taktyczne, uwzględnia aktualny poziom przygotowania oficerów do studiów, postulaty dowództwa rodzajów wojsk i służb i jest stosunkowo ekonomiczna /zakłada sprawę kilku akademii/.

Utrzymanie jednak tej generalnej koncepcji wymaga przeanalizowania szeregu przedsięwzięć, mających na celu jej poprawienie, a do których można zaliczyć:

- ujednoczenie programów studiów do pokrewnych kierunków studiów, całkowite albo przynajmniej w początkowym okresie studiów /1 i 2 kurs/, ze specjalizacją w końcowym jego etapie /3 kurs/, np. kierunek ogólnowojskowy, kwatermistrzowski i obrony terytorium kraju; obrony powietrznej kraju i obrony przeciwlotniczej wojsk; lotnictwa wsparcia i zaopatrzenia wojsk lotniczych. Po zakończeniu etapu przekwalifikowywania oficerów artylerii dla potrzeb wojsk raketowych, powstanie

- możliwość skrócenia okresu studiów w specjalności wojsk rakietowych i ujednoczenie tym samym trzyletniego okresu studiów dla wszystkich kierunków studiów;
- zlikwidowanie wyższych kursów doskonalenia oficerów, jako namiastki studiów zasadniczych /peknych/; w tym wypadku należy zapewnić możliwość przeszkolenia zawodowego średniego szczebla dowodzenia nawet pułkowego na rocznych kursach o odpowiednim poziomie, przed akademią. Mogą one istnieć przy szkołach oficerskich lub przy akademii. Jeśli przy akademii, to można będzie przekształcić dotychczasowe WKDO i powołać nowe kursy dla innych specjalności /wojska łączności, wojska chemiczne/;
  - stopniowe usuwanie z programów studiów, takich dyscyplin i zakresu szkolenia, jak np. - sprzęt bojowy, matematyka, fizyka, radiotechnika, dydaktyka, psychologia, praktyka lotnicza, strzelania itp. Będzie to możliwe, jeżeli do akademii kandydować będą absolwenci szkół oficerskich o zreformowanych programach nauczania i gdy ustawi się odpowiednio rekrutację na studia - /jeżeli się stworzy warunki do opanowania tych dyscyplin przed rozpoczęciem studiów w akademii/;
  - zwiększenie ilości ćwiczeń w terenie przez ograniczenie czasu trwania ćwiczeń i zmniejszenie ilości ćwiczeń grupowych;
  - rozważenie problemu właściwego ustawienia Wyższego Akademickiego Kursu, wychodząc z możliwości szkolenia operacyjnego w jednostkach i przeszkolenia oficerów w Akademii Sztabu Generalnego w ZSRR.

Oddzielnego omówienia wymaga sprawa przygotowania kadr dla obrony terytorium kraju. Dotychczasowe rozesznanie akademii w zakresie niezbędnych studiów w tej specjalności, a przede wszystkim konieczności realizowania szeregu specyficznych dyscyplin, skłaniała by raczej do przyjęcia takiej koncepcji, że oficerów tych szkali się według odrębnego programu, niezależnie od przyjętego wariantu studiów wyższych. Poważnym niedostatkim tego systemu jest to, że w zasadzie eliminuje on możliwość wymiany tego rodzaju absolwentów między wojskami operacyjnymi a wojskami obrony terytorium kraju, co jednak wydaje się być sprawą zasadniczą, rzutującą na celowość zastosowania tego rozwiązania.

Należałoby rozważyć i taki wariant, w którym oficerów dla wojsk operacyjnych jak i dla potrzeb obrony terytorium kraju

szkoleli się według jednego, unitarnego programu z pewną możliwością dodatkowej specjalizacji w końcowym etapie studiów. Osiągnęłoby się przy tym systemie pełną możliwość wymiany absolwentów między wojskami operacyjnymi i obrony terytorium kraju, natomiast powstałoby trudny do rozwiązania problem pogodzenia wymogów programowych w założonym okresie studiów /trzy lata/. W tej sprawie Akademia wystąpiła z odpowiednią notatką do Obywatela Ministra Obrony Narodowej, w której wypowiedziała się za tym właśnie drugim wariantem.

Akademia nie stoi na stanowisku, że realizowana obecnie koncepcja studiów jest koncepcją jedyną. Możliwe jest również rozważenie koncepcji odmiennych.

Zdaniem Akademii jest to jednak możliwe, tylko po przeanalizowaniu i odpowiednim ustawieniu szkół oficerskich, a przede wszystkim określeniu modelu /sylwetki/ absolwenta, zarówno szkoły oficerskiej, jak i Akademii Sztabu Generalnego.

W zależności od tego może być dyskutowana także koncepcja studiów, np. studia dwuetapowe, polegające na rozbięciu jednolitych studiów na studia taktyczne, jako niższy szczebel, i studia operacyjne - jako wyższy szczebel.

W trakcie dyskusji nad tym wariantem może się wyłonić szereg problemów tej natury, jak:

- w jakim wieku i w jakim czasie zaczynałyby się studia na niższym szczeblu, a w jakim wieku i w jakim czasie na wyższym;
- kiedy przyznaje się tytuł oficera dyplomowanego;
- czy w ogóle powinna istnieć przerwa między pierwszym i drugim szczeblem;
- czy ukończenie studiów wyższego etapu w późniejszym okresie nie wpłynie ujemnie na pełne możliwości wykorzystania zdolności twórczych oficera itp.;
- ustawienie studiów pierwszego szczebla w stosunku do szkoły oficerskiej, jako wyższej szkoły zawodowej.

Ocena systemu rekrutacji na studia i promocje w tym względzie.

Obecne kryteria dla kandydatów do Akademii Sztabu Generalnego są ustawione, zdaniem Akademii, prawidłowo i powinny zapewniać dopływ odpowiednich kandydatów. Należy zaznaczyć, że kryteria te w zasadzie są przestrzegane, szczególnie w zakresie przygotowania ogólnego i etażu liniowego. Ujemnym zjawiskiem jest tendencja do forsowania na studia oficerów o górnej granicy

wieku, przy stosunkowo małym napływie oficerów młodych i uzdolnionych. Na przykład w ciągu ostatnich trzech lat na ogólną ilość 290 oficerów zakwalifikowanych na studia, 230 oficerów jest w wieku 33 i więcej lat /80%/, w tym 76 /30% w wieku 37 i więcej lat.

Niepokojący jest również stan zdrowotny kandydatów na studia. Na 170 przebadanych w akademii słuchaczy, 43 /25% choroowało na przewlekłe dolegliwości przed rozpoczęciem studiów.

Obserwujemy również spadek zainteresowania studiami taktyczno-operacyjnymi ze strony oficerów, młodej kadry dowódczej, na co, według rozsznania akademii, mogą wpływać takie czynniki, jak:

- zablokowanie stanowisk dowódców niższych szczebli dowodzenia przez oficerów dyplomowanych, co uniemożliwia harmonijny rozwój młodej kadry dowódczej i osiągnięcie stażu, wymaganego przy kandydowaniu do akademii;
- dążenie do studiowania w tych uczelniach wojskowych i uczelniach cywilnych, które dają tytuł magistra. Można to zrozumieć jako pęd do wiedzy, jak również, jako chęć sasybicia zawodu, przydatnego w życiu cywilnym;
- brak wyraźnej perspektywy rozwojowej po ukończeniu akademii, ponieważ absolwent w zasadzie wraca na stanowiska zajmowane przed rozpoczęciem studiów, na którym może przebywać szereg lat;
- trudności rodzinne powodujące uzależnianie podjęcia studiów od mieszkania w Warszawie, a takich mieszkań akademii nie posiada.

Najistotniejszym brakiem w rekrutacji jest słaby, daleki od zadowalającego poziom przygotowania oficerów, szczególnie z jednostek liniowych, do studiów w akademii. Braki poważne, występują zarówno w przygotowaniu ogólnym, jak i fachowo-wojskowym. Braków tych nie może wyeliminować dwumiesięczny kurs przygotowawczy. Zachodzi pilna konieczność poprawienia istniejącego stanu rzeczy. Pragnę zaznaczyć, że akademii niejednokrotnie sygnalizowała taki stan rzeczy i przedstawiała w tej sprawie propozycje, które sprowadzają się do:

- konieczności kierowania rozwojem oficera, począwszy od ukończenia szkoły oficerskiej, doskonalenia jego zdolności i możliwości rozwojowych poprzez odpowiednią praktykę liniową i szkolenie;

- stoczenie szczególną opieką i zainteresowaniem w okręgach i jednostkach liniowych, wybitnie uzdolnionych oficerów i znalezienie form dżugofalowego przygotowania ich do studiów w akademii. Można rozpatrzyć na przykład celowość kwalifikowania kandydatów z dwuletnim wyprzedzeniem, ustalić formy i metody usapeknlania braków w tym czasie w przygotowaniu ogólnym i wojskowym; *w czasie dwuletniego okresu przygotowawczego do studiów;*
- wywaranie nacisku na dowódców, aby na studia kierowali oficerów najzdolniejszych;
- konieczność surowego i bezwzględneho przestrzegania ustalonych kryteriów formalnych, w stosunku do wszystkich oficerów;
- wyeliminowanie możliwości osiągania równoznacznie uznawanych kwalifikacji z kwalifikacjami absolwentów studiów zasadniczych na kursach krótkoterminowych /WKDO/. W tej sprawie już dwukrotnie sygnalizowaliśmy szereg wypeczeń w realizacji rekrutacji na te kursy i wypowiedzialiśmy się na niecelowości dalszego ich utrzymywania.

Akademia stoi na stanowisku, że już obecnie na kurs powinni być kierowani przede wszystkim oficerowie młodzi /wiek 28-30 lat/. To zapewni możliwość celowego wykorzystania ich po zakończeniu studiów. Obecnie częste zdarza się, że oficer kończy studia w wieku 40 i więcej lat, a w takich wypadkach celowość wykorzystania go na stanowiskach dowódczych, np. w pułku jest dość problematyczna.

Istnieje również potrzeba szkolenia i określenia dla każdego absolwenta jego drogi rozwojowej. Zajmowanie stanowisk niskich, nie wymagających przygotowania akademickiego, powinno być tylko krótkim etapem w służbie oficera dyplomowanego i absolwent powinien być w tym zorientowany.

Sprawa ta jest istotna dla uczelni i wpływa zasadniczo zarówno na poziom realizowanych studiów, ustawienie programów studiów oraz pozyskanie na studia dużej ilości kandydatów.

Ocena kadry naukowej.

Dobór kadry naukowej /wykładowczej/ i kształtowanie się jej w przeszłości jako kolektywa dydaktycznego akademii, odbywało się w specyficznych warunkach, charakterystycznych dla ludowego Wojska Polskiego jako całości, przewyżającego ogromne trudności rozwojowe, organizacyjne i kadrowe.

Główna masa obecnej kadry została skierowana do pracy w akademii w dwóch przełomowych dla akademii okresach - po raz pierwszy dla zastąpienia oficerów radzieckich i oficerów przedwrześniowego wojska - miało to miejsce w latach 1950-52; po raz drugi - kiedy nastąpiło bardzo poważne rozwinięcie akademii związane z powstaniem kierunków specjalistycznych /pancerny, artyleryjski, artylerii przeciwlotniczej, lotniczy, rozpoznawczy i później operacyjny i kwatermistrzowski/ i znaczne zwiększenie ilości szkolonych w związku z napiętą sytuacją międzynarodową, co miało miejsce w latach 1954-55.

Kadra ta była debierana siłą rzeczy w sposób dość przypadkowy. W zasadzie nie były uwzględniane uzdolnienia, kwalifikacje dydaktyczne ani zamierzania pedagogiczne. Bardzo ujawniła się sytuacja w zakresie przygotowania ogólnego /brak średniego wykształcenia/. Duża część kadry nie miała podstawowych kwalifikacji wojskowych, niezbędnych do pracy w uczelni /studia wyższe/.

Dlatego też w latach 1950-58 równoległe z realizacją intensywnych zadań szkoleniowych, uczelnia smarszona była przedsięwzięć szereg inicjatyw w kierunku wyeliminowania braków w przygotowaniu kadry. Powstało gimnazjum dla oficerów, które wydało ponad 100 świadectw dojrzałości. Wszyscy wykładowcy nie posiadający wyższych studiów zostali zobowiązani do ukończenia akademii na kursach wieczorowych. Miała miejsce intensywna pedagogizacja kadry poprzez kursy i inne formy szkolenia metodycznego, itp.

Ten proces został zakończony w latach 1958-59 i był warunkiem do bezpośredniego przejścia do następnego etapu podnoszenia kwalifikacji fachowych - doktoryzacji. Akcja ta zbiegła się z wejściem w życie ustawy o akademiach wojskowych, która postawiła akademię w określonej sytuacji - konieczności nabycia w bardzo napiętych terminach odpowiednich kwalifikacji /doktoryzacja i habilitacja/ przez zdecydowaną większość pracowników naukowych.

x

x

x

Kadra naukowa w tej chwili liczy 319 pracowników naukowych. Ogólna charakterystyka przedstawia się następująco:

- w zakresie kwalifikacji fachowych: 305 oficerów posiada studia wyższe II stopnia, a z pozostałych 14, 11 jest na kursach magisterskich i uzyska późne kwalifikacje /najpóźniej/ w 1965 roku, a pozostałych trzech studiuje na politechnice. Należy zaznaczyć, że kilkunastu oficerów, niezależnie od wojskowych studiów wyższych, posiada drugą specjalność, np. matematyka, ekonomia, historia, pedagogika;
- w zakresie doświadczenia frontowego - brało udział w walkach: w armiach regularnych - 32, w partyzantce - 8, w walkach z bandami - 17 oficerów. W czasie wojny wstąpiło do wojska 164 oficerów, po wojnie 155;
- w zakresie praktyki liniowej /bierze się pod uwagę praktykę ponad rok/: w kompanii /równorzędnie/ - 36 oficerów, w batalionie - 44, w sztabie pułku - 58, w sztabie dywizji - 49, w sztabie okręgu wojskowego - 8, w instytucjach centralnych i innych - 30. Razem 225 oficerów. Pozostali oficerowie bez praktyki przejdą ją zgodnie z planem do 1965 roku;
- w zakresie praktyki dydaktycznej: do 5 lat - 96 oficerów, od 6 do 10 lat - 155 oficerów, od 11 do 15 lat - 60 oficerów;
- według wieku: powyżej 60 lat - 2, od 51-60 lat - 10 oficerów, od 41-50 lat - 65 oficerów, od 31-40 lat - 235 oficerów, poniżej 30 lat - 4; około 60% kadry naukowej to roczniki 1921 - 1926;
- według pochodzenia społecznego: robotnicze - 155 oficerów, chłopskie - 98 oficerów, rzemieślnicze - 31 oficerów, inteligencja pracująca - 56 oficerów, innych - 16;
- według przynależności do PZPR - członków i kandydatów 290 oficerów.

X

X

X

Zdecydowana większość pracowników naukowych z uwagi na swe przygotowanie i długoletnią praktykę dydaktyczną posiadza stosunkowo wysokie umiejętności metodyczne i osiąga pozytywne rezultaty w tej pracy. Potwierdzeniem tego może być wysoka sprawność nauczania w akademii oraz ocena jej absolwentów na podstawie protokółów komisji egzaminacyjnych, opinii przełożonych oraz wzrastający z roku na rok poziom prac dyplomowych.

Kadra nasza utrzymuje systematyczny kontakt z jednostkami liniowymi i jest na bieżąco zorientowana w aktualnych problemach ich działalności szkoleniowej i praktyki ćwiczebnej.

Kadra systematycznie podnosi kwalifikacje drogą intensywnego samokształcenia i samodzielnych studiów. Spora grupa oficerów podjęła studia pedagogiczne, ekonomiczne i matematyczne, przydatne w codziennym procesie szkolenia uczelni. To pozwala między innymi podjąć intensywną działalność dydaktyczną w zakresie badań operacyjnych, ekonomiki transportu.

Większość pracowników naukowych może samodzielnie rozwiązywać wszystkie problemy dydaktyczne, metodyczne i wychowawcze. Poziom opracowań teoretycznych i ćwiczeń taktyczno-operacyjnych, opracowywanych przez naszą kadre jest zadowalający.

W ostatnich kilku latach nastąpił również istotny wzrost kwalifikacji naukowych, w zakresie prowadzenia samodzielnych badań naukowych, na co duży wpływ wywarła między innymi ustawa o akademiach wojskowych. Ilustracją tego może być wzrastająca wartość licznych publikacji, niejednokrotnie nagrodzonych nagrodami Ministra Obrony Narodowej i innymi oraz poziom opracowań i wystąpień na naszych sesjach i konferencjach.

Tym nie mniej należy wskazać na poważne zróżnicowanie poziomu i możliwości poszczególnych pracowników naukowych. O przyczynach powyższego już mówiliśmy. W okresie przejściowym z uwagi na intensywną działalność dydaktyczną i poważne obciążenie zadaniami naukowymi, wymaga się od każdego oficera osobistego zaangażowania, zarówno w pracy dydaktycznej, jak i naukowej. Obowiązek doktoryzowania się postawiono przed wszystkimi. Akcja ta rozwija się planowo, a jej dotychczasowe efekty przedstawiają się następująco: do dnia dzisiejszego akademia nadała 40 doktoratów /z tego część oficerom spoza ASG/. W składzie kadry posiadamy 33 doktorów nauk wojskowych i 4 innych nauk. Oficerowie ASG mają około 100 otwartych przewodów doktorskich. Plan doktryzacji przewiduje nadanie w 1964 roku 25 doktoratów i w roku 1965 - 30 doktoratów. Pozwoli to na obsadzenie do końca 1965 roku wszystkich stanowisk samodzielnych pracowników nauki /77/ przez oficerów posiadających tytuł "doktora nauk", jednocześnie zdołamy zapewne poważnie zaawansować sprawę habilitacji części oficerów, którzy mają już tytuł "doktora".

Zdajemy sobie sprawę, że nie wszyscy oficerowie będą odpowiednie kwalifikacje, określone dla pracowników naukowych w naukach wojskowych do września 1965 roku, zgodnie z zarządzeniem MON-u, które uzależnia zajmowanie stanowisk adiunktów i docentów od uzyskania stopnia doktora, co spowoduje konieczność innego ustawienia kadry. Już dzisiaj wyraźnie zarysowuje się ten podział. Ta część kadry, która wybita się zdolnościami i zamiłowaniem do badań naukowych i ma poważne osiągnięcia w tej dziedzinie, powinna mieć stworzone warunki do tej pracy w katedrach i otwartą drogę rozwoju naukowego. Natomiast ta grupa kadry, o wypróbowanych kwalifikacjach i zamiłowaniach dydaktycznych i dużym doświadczeniu pedagogicznym, która jednak nie posiada uzdolnień badawczych i efektów w działalności naukowej powinna znaleźć się na stanowiskach wykładowców i starszych wykładowców. Ci spośród kadry, stosunkowo nieliczni, którzy nie mogą sprostać wzrastającym wymaganiom naszej uczelni i rezultaty ich pracy są niezadawalające, powinni być stopniowo wymienieni. Należy zaznaczyć, że możliwości tej wymiany są poważnie ograniczone. Z reguły odwołuje się najbardziej doświadczonych i uzdolnionych oficerów, którym powierza się samodzielne i odpowiedzialne odcinki pracy i z reguły osiągają oni tam poważne sukcesy. Akademia traktuje to jako wyróżnienie i uznanie kwalifikacji jej pracowników. W zamian jednak akademia nie otrzymuje tej samej klasy oficerów liniowych. Główną przeszkodą w tym względzie stanowi opór dowódców i innych przełożonych, sprawy mieszkaniowe, a w niektórych dyscyplinach brak oficerów po studiach II stopnia. Trudności te są do niepokolenia, czasami sprawa obsadzenia etatu ciągnie się latami, a szczególnie źle przedstawia się sytuacja z obsadą etatów w nowoorganizowanych katedrach.

Na przykład uruchomienie szkolenia na nowych kierunkach - obrona powietrzna kraju i obrona terytorium kraju, było możliwe głównie w wyniku przesunięć wewnątrz akademii. To tłumaczy w pewnym sensie duże opory z naszej strony do akcji wymiany pracowników naukowych.

Na poziom pracy naukowo-badawczej i opracowań dydaktycznych ujemnie wpływają braki w przygotowaniu ogólnej części kadry. Sygnalizowane już przez Szefa Gódziała Naukowo-Badawczego.

Dotyczy to szczególnie umiejętności pisarskich i znajomości języków obcych.

Wymaga też jasnego określenia sprawy ustawienia kadry naukowej w przyszłości:

- czy zapewnić kadro naukowej stabilizację w akademii do wyczerpania możliwości twórczych, zapewniając im regularny kontakt z jednostkami poprzez staże i udział w praktyce ówczesnej;
- czy wprowadzić zasadę permanentnej wymiany /rotacji/ kadry naukowej, co pewien okres czasu.

Każdy z tych wariantów ma szereg dodatkich i ujemnych stron, których zważenie powinno zdecydować o wybraniu odpowiedniego rozwiązania w interesie dobra i poziomu działalności naukowo-dydaktycznej uczelni.

Akademia stoi na stanowisku, czemu dawała wyraz w dwóch pismach kierowanych do Obywatela Ministra, zachowania stabilizacji kadry naukowej akademii i uznania stażu dydaktycznego naszych pracowników na równi ze stażem liniowym. Nie wyklucza to celowości kierowania pracowników naukowych na krótkie staże w okresie intensywnego szkolenia wojsk /włączenia dywizyjne, manewry/. Uważamy, że podstawą zarówno stażu liniowego, jak i dydaktycznego jest działalność szkoleniowa i wychowawcza.

Kontynuowane i pogłębione w dalszym stopniu, dotychczasowe formy kontaktów i współpracy z jednostkami liniowymi, zapewniają ścisłą łączność, a co za tym idzie uwzględnienie w działalności akademii doświadczeń szkoleniowych jednostek liniowych i Odręgów wojskowych. Jak dotychczas nie uznaje się stażu dydaktycznego naszych pracowników, nie liczy się on przy przesunięciach na stanowiska, przy awansach itp., w odróżnieniu np. od Akademii Wojskowej im. Frunze w ZSRR, gdzie jest on traktowany na równi ze stażem liniowym.

Uważam, że stabilizacją w akademii powinien być objęty zasadniczy kościół kadry naukowej.

Zastosowanie zasady permanentnej rotacji całości kadry naukowej siłą rzeczy musiałoby doprowadzić do utraty bardzo cennych dla akademii pracowników naukowych, z których część nie posiada wprawdzie odpowiedniej praktyki liniowej, ale w czasie długoletniej działalności w akademii osiągnęła wysokie kwalifikacje, nabyła sporego doświadczenia i ma na swoim koncie poważne osiągnięcia.

Należy nadmienić, że wymiana taka w poważnym stopniu ograniczałyby takie momenty, jak zaawansowany wiek kadry, stan zdrowia i sprawy mieszkaniowe.

Przy omawianiu tej sprawy, porę szów o obciążeniu kadry naukowej.

Obciążenie kadry naukowej katedr taktyczno-operacyjnych jest specyficzne tym, że obok prowadzenia zajęć bardzo duże czasu, o wiele więcej niż w innych uczelniach, pochłania opracowanie materiałów szkoleniowych, szczególnie ćwiczeń taktycznych.

W warunkach ciągłych zmian w zasadach taktyki i sztuki operacyjnej zachodzi konieczność prawie corocznego opracowywania nowych ćwiczeń taktyczno-operacyjnych i aktualizowanie skryptów. Ponadto z uwagi na złożoność procesu szkolenia te same ćwiczenia należy opracowywać w dwóch - trzech wersjach.

Te wymienione wyżej względy obok intensywnej pracy naukowo-badawczej, jaką prowadzimy, wskazuje na to, że staty akademii nie mogą być ustalane według założeń przynajmniej w uczelniach cywilnych. Lepiej odzwierciedlały już, faktyczne obciążenie kadry taktyczno-operacyjnej normy, jakie stosowane były w uczelniach wojskowych Związku Radzieckiego i przejściowo w naszej akademii.

INFORMACJA ZASTĘPCY KOMENDANTA ASG D/S POLITYCZNYCH
o aktualnych zagadnieniach pracy partyjno-politycznej

Główne zadania i treść pracy partyjno-politycznej wynikają dla Akademii Sztabu Generalnego z zadań programowych naszej Partii i jej politycznego działania, z dyrektyw i wskazań kierownictwa politycznego wojska oraz z charakteru i funkcji ASG w systemie naszej ludowej obronności. Ambicją naszej uczelni jest zapewnienie dopływu do wojsk aktualnie najlepiej wyszkolonych specjalistów wojskowych, o równie dobrze ukształtowanych cechach i walorach moralno-politycznych oraz wysokim poziomie kulturalnym, przygotowanych do spełniania również poważnych funkcji politycznych, nierozłącznie związanych z zawodem oficera, szczególnie na stanowiskach dowódczych i sztabowych.

Widząc w perspektywie rolę jaką będą spełniać nasi absolwenci w jednostkach oraz w pracy społeczno-politycznej w garnizonach, musimy już dziś stawiać im większe w tym względzie wymagania niż to jest konieczne w innych uczelniach o bardziej wąskiej specjalizacji zawodowej, a zatem - uszkubić ich w niezbędną wiedzę marksistowsko-leninowską, wdrażać w procesie studiów w szerszą problematykę polityczną i pedagogiczną, przyswajając do aktywnego udziału w życiu politycznym, dążyć do 100% upartyjnienia słuchaczy /obecnie 90% słuchaczy jest członkami partii/.

Realizacja tych zadań przy stosunkowo dużym obciążeniu słuchaczy nauką i ich ambicjach osiągania najlepszych ocen, co często związane jest z nieliczeniem się z czasem osobistym przeznaczonym na odpoczynek, wymaga rozsądnego i planowego działania, zapewniającego osiągnięcie założonych przez akademię zarówno celów dydaktycznych jak i wychowawczych.

x

x

x

Spśród wielu problemów dotyczących treści naszego działania zawsze na czołowym miejscu stawaliśmy pracę ideowo-wychowawczą jako siłę motoryczną w procesie wychowania, szkolenia i badań naukowych. XI i XIII Plenum KC jeszcze bardziej wyostrzyło naszą uwagę na te problemy i skierowało do ponownej analizy dotychczasowej działalności.

Usystematyzowany tek studiów i życia wyższej uczelni niewątpliwie sprzyja lepszej niż w jednostkach liniowych realizacji zadań natury ideowo-wychowawczej.

Legitymujemy się długą listą przeprowadzonych przedsięwzięć ideowo-wychowawczych o różnorodnej problematyce, odbyliśmy wiele owocnych zebrań i porad, poświęconych analizie postaw ideowo-politycznych, zaangażowania i aktywności społeczno-politycznej naszych słuchaczy i kadry, rodzin, żołnierzy. Mamy wiele powodów do zadowolenia, obserwując naczelnie jak pod wpływem zmieniających się warunków społeczno-ekonomicznych kraju, ideowo-politycznej działalności Partii, a także naszych zabiegów wychowawczych dojrzeła i rozwija się nasze środowisko.

Jednakże ranga akademii, jej najwyższa funkcja w zakresie zaspakajania potrzeb kadrowych wojsk nakazują nam osiągnięcie wyników na miarę zadań nie tylko dnia dzisiejszego. Musimy kierować się już dziś kryteriami lat przyszłych i wymogami przyszłego pola walki. Choć nigdy w przeszłości nie godziliśmy się z tym, by oficer dyplomowany był jedynie specjalistą wojskowym, a jego postawa polityczna ograniczała się do lojalności wobec polityki Partii i państwa ludowego dziś szczególnie wnikliwie analizujemy sylwetkę każdego kandydata na studia, a w czasie ich trwania otaczamy szczególną opieką tych oficerów, u których stwierdzamy wątpliwość ideologiczną czy światopoglądową, wątpliwości polityczne, brak psychicznej odporności lub innych cech niezbędnych współczesnemu dowódcy.

Role szczególną przede wszystkim w dziedzinie teoretyczno-ideowego ^{ideowego} przygotowania słuchaczy spełniają w akademii programowe zajęcia z przedmiotów społeczno-politycznych oraz z ekonomii politycznej. Programy tych dyscyplin ulegają ciągłym przeobrażeniom. Tendencją zasadniczą jest nacisk na zagadnienia współczesne, które rozszerzają zdobyte uprzednie przez słuchaczy podstawy ideologii marksistowskiej, służą ugruntowaniu materialistycznego światopoglądu, demaskują ideologię i politykę państw imperialistycznych, pozwalają głębiej rozumieć procesy ekonomiczne dzisiejszej rzeczywistości, rozwijają wreszcie umiejętności posługiwania się metodologią materializmu dialektycznego w zakresie wiedzy wojskowej.

Wiele dyskusji poświęcamy treści i dydaktyce tych zajęć, ich roli i skuteczności w ogólnym systemie pracy ideowo-wychowawczej w akademii. Problemem naczelnym jest tu

konfrontacja nabytej przez słuchacza wiedzy, odzwierciedlonej w uzyskanej przy egzaminie ocenie z postawą ideowo-polityczną i etyczno-moralną w życiu i pracy. Notujemy niekiedy wyraźne niezgodności w tym względzie, poszukując odpowiednich rozwiązań. Zły jednak wpływ na praktykę wychowawczą w akademii mają fakty wyznaczenia oficerów usuniętych i skompromitowanych u nas na odpowiedzialne stanowiska, odznaczanie lub mianowanie na kolejne stopnie szybciej, niż jest to do osiągnięcia przez dobrych oficerów naszego środowiska.

W pracy polityczno-wychowawczej zarówno wśród słuchaczy jak i kadry /pomijam problematykę szkolenia politycznego i partyjnego kadry/ istotną rolę spełnia wyjaśnianie bieżącej polityki Partii i Rządu. Jeśli bowiem wymagamy od naszego oficera aktywnej postawy politycznej i chcemy by był on żarliwym agitatorem sprawy socjalizmu - musi posiadać nie tylko wiedzę teoretyczną ale i polityczną, dobrze orientować się w węzłowych aktualnych problemach naszej polityki, musi być przekonany o jej słuszności.

Zdecydowana większość problemów i zagadnień politycznych nie budzi wątpliwości naszych oficerów. Zawsze zdecydowane i jednoznaczne jest stanowisko naszego środowiska wobec generalnej linii Partii. W niektórych natomiast, szczególnie trudnych a na pewno koniecznych, przedsięwzięciach Partii i Rządu musimy uparczywie przekonywać oficerów o słuszności takich decyzji. Nie możemy nigdy pod żadnym pozorem osłabiać pracy wyjaśniającej. Jeżeli nie dotrzemy do naszych oficerów, podoficerów, rodzin cywilnych pracowników i żołnierzy z pełną uzasadnioną motywacją i partyjnym komentarzem, uczyni to ktoś inny z obcych pozycji.

Wszystkie te sprawy rozwiązujemy poprzez organizacje partyjne, aktyw polityczny, naszych lektorów, a także 1-2 razy w miesiącu zapraszamy do nas obozowych działaczy naszej Partii i państwa. Tak na przykład na przestrzeni ostatnich dwóch lat gościliśmy towarzyszy: Kapackiego, Strzeleckiego, Jaszczuka, Jaroszewicza, Szyra, Nowaka, Kraśko, Dąbrowskiego, Sokorskiego, Okuniewskiego, Michałowskiego, Moczara, Lechowicza i innych. Ten bezpośredni kontakt słuchaczy akademii /i kadry oczywiście/ z kierownikami życia politycznego i gospodarczego kraju, ich wystąpienia oraz zawsze wyczerpujące odpowiedzi na dziesiątki zgłaszanych pytań i wątpliwości, uzupełniają wiedzę polityczną, dają orientację w powoływanych politycznych i gospodarczych elementach

strategii państw obozu socjalistycznego, dają rezultaty w konkretnych postawach politycznych naszych oficerów.

Zadaniem, które ciągle mamy na uwadze, jest zwiększanie udziału oficerów w pracy społeczno-politycznej. Istnieją w naszej akademii dobre tradycje na tym polu i na pewno osiągnęliśmy dalszy postęp. Dotyczy to zarówno udziału naszych towarzyszy w różnorodnych akcjach politycznych, organizowanych przez Komitet Wojewódzki, Komitet Dzielnicowy Warszawy Praga-Południe, czy LOE na terenie województwa, dotyczy to zakładów pracy z którymi utrzymujemy stałe kontakty, jak też stałej pracy około 300 aktywistów partyjnych i bezpartyjnych we władzach wielu organizacji politycznych i społecznych w Warszawie, Rembertowie oraz działających na terenie ASB organizacji partyjnych i komisji społecznych.

Sprawą trudną jest angażowanie słuchaczy do skłusefalewej, esasechżonnej działalności społecznej, ze względu na duże obciążenie nauką. Nie rezygnujemy z tego zupełnie, ale bardziej racjonalne jest wykorzystanie ich w większych, krótkich akcjach politycznych.

Obecnie prowadzimy ofensywę na odcinku aktywizacji rodzin. Musimy krytycznie ocenić postawę wielu naszych oficerów, którzy kierując się wygodnictwem utrudniają swym żonom zdobywanie kwalifikacji zawodowych, kształcenie się, udział w pracy społecznej. Sygnalizuje nam o tym aktyw kobiecy. Reagowaliśmy na te fakty bardzo ostro, nie bez rezultatów, poprzez organizacje partyjne.

x

x

x

O właściwych kierunkach i rozwoju procesu dydaktycznego i pracy naukowo-badawczej decyduje w poważnej mierze przygotowanie ideowo-teoretyczne i postawa polityczna kadry. Widzimy wyraźny związek między prowadzoną pracą ideowo-wychowawczą wśród kadry a wynikami w pracy dydaktycznej i naukowej. Pewną pomocą w tym zakresie, poza wewnętrznymi przedsięwzięciami są organizowane dla naszej kadry naukowej kursy z filozofii i ekonomii politycznej, dające teoretyczno-ideowe przygotowanie oficerom do pracy naukowej. Problematyka procesu dydaktycznego i pracy naukowo-badawczej przejawia się w codziennej pracy partyjno-politycznej. Wypełnia ona w poważnej części i niekiedy

i całkowicie zebrania GOP. i POP, spotkania kierownictwa akademii bezpośrednio ze słuchaczami poszczególnych kursów, narady i konferencje. Sprawy te analizuje również Wydział Polityczny i Komitet Uczelniany, przedstawiając zainteresowanym odpowiednio opinie i krytyczne uwagi. Nie obywa się przy tym bez konfliktów i różnicy zdań w poszczególnych sprawach, wynikających czasem z wygodnictwa, urażonej ambicji, wąskiego widzenia pewnych problemów lub innych powodów subiektywnych.

Pewne jest, że systematycznie warasta aktywność organizacji partyjnej, jej rola i wpływ na podejmowanie decyzji służbowych. Osiągnięcia w tych sprawach są niaswątpliwie, aczkolwiek na pewno jeszcze nie wystarczające. Obecnie w związku z realizacją wniosków zgłoszonych w toku akcji sprawozdawczo-wyborczej Komitet na nowo podejmuje szereg przedsięwzięć w tym kierunku.

x
x x

W systemie naszej pracy obok programowego szkolenia politycznego i partyjnego, pracy ideowo-wychowawczej w organizacjach partyjnych, różnych form politycznego oddziaływania ważne miejsce zajmuje praca kulturalno-oświatowa. W sytuacji kiedy przybywający do akademii na studia oficerowie posiadają tak poważne luki w nawykach obcowania ze sztuką i zainteresowaniach kulturalnych, ambicją naszą stało się wykorzystanie okresu studiów w Warszawie dla rozbudzenia i pogłębienia u słuchaczy zainteresowań literaturą, teatrem, malarstwem, rzeźbą, muzyką. Człowiek bowiem ukształtowany jednostecznie nie może rozwijać w swej działalności dowódczej, a więc i społeczno-wychowawczej wszystkich swoich możliwości.

W procesie wychowania estetycznego wykorzystujemy przede wszystkim sztukę zaangażowaną i czytelną. Dziełając w oparciu o niezwykle ambitny i ofiarny aktyw kulturalny spełniamy zupełnie porównanie postawione przed sobą zadania.

x
x x

W istniejącej sytuacji ekonomicznej troską o warunki bytowe słuchaczy, jak również obciążonych liczną rodziną oficerów kadry i podoficerów ma olbrzymie znaczenie w kształtowaniu nastrojów naszego środowiska, nabiera znaczenia politycznego.

Sprawy bytowe wielokrotnie rozważaliśmy w świetle rozkazu nr 06/MON i odpowiednich wytycznych GZP. Trzeba tu podkreślić olbrzymią pracę, jaką w tym zakresie dało wprowadzenie dodatku na wyżywienie słuchaczy szkolenia oraz bezpłatnego wyżywienia dla podoficerów odkańczonych na kursy specjalistyczne.

W swoim zakresie rozwiązujemy problemy bytowe w kilku płaszczyznach - służbowej, społecznej, rodzinnej. Usprawniamy pracę odpowiednich placówek, analizujemy sytuację materialną poszczególnych nawet rodzin. Wyniki tej analizy uwzględniamy w polityce zatrudnienia żon podoficerów i oficerów młodszych, przydziale kart kolenijnych, przyjmowaniu dzieci do przedszkola, przyznawaniu zapomóg.

We wszystkich przedsięwzięciach mających związek z sytuacją materialną działają społeczne komisje, reprezentujące wszystkie środowiska, a Organizacja Rodzin Wojskowych prowadzi kursy racjonalnego żywienia, kroju i szycia i inne przedsięwzięcia popularyzujące gospodarowanie budżetem rodzinnym.

Na 8 marca planujemy otwarcie społecznie prowadzonej świetlicy dla dzieci matek nie pracujących, aby miały możliwość późniejszego rozwoju, równy start i przygotowanie do pracy szkolnej. Do tej bowiem pory obowiązuje zarządzenie ogólnopaństwowe, które zabrania przyjmowania do przedszkoli dzieci matek nie pracujących. W naszych warunkach krzywdzi ono przede wszystkim rodziny wielodzietne, utrzymujące się tylko z jednej pensji. Uprzywilejowuje natomiast rodziny, w których oboje rodzice pracują i zarabiają.

x

x

x

Zadań stojących przed aparatem partyjno-politycznym akademii jest wiele. Podolanie tym obowiązkom przy stosunkowo szosupłym gronie oficerów politycznych /1 + 7 + 3 + 2/ byłoby niemożliwe bez szerokiego oparcia się w pracy na aktywie partyjnym - Komitecie i 24 POP, szefach katedr i komórek akademickich oraz kierownikach taktycznych kursów i grup słuchaczy.

W tej sytuacji aparat partyjno-polityczny częścią swej pracy prowadzi drogą inspiracji i instruktażu, osiągając dzięki ofiarności aktywu partyjnego zamierzone cele i zadania. Praca z aktywem wymaga poza bieżącą pomocą, również okresowej, całościowej oceny jego działalności, stosowania form zachęcania i uznania za owocną pracę. Czynimy zadość warunkom ciągłej aktywizacji członków partii i bezpartyjnych, poprzez różne formy wyróżniania najbardziej aktywnych.

W strukturze aparatu partyjno-politycznego i organizacji partyjnych widzimy pewne słabości. Podstawowe organizacje partyjne są zbyt liczne i drobne i nie zawsze w tym układzie strukturalnym mogą spełnić należną im rolę. Sygnalizowano nam ten problem w toku akcji sprawozdawczo-wyborczej. Chcemy wyjść na Konferencję Partyjną z odpowiednim projektem reorganizacji. Również po zlikwidowaniu etatów zastępców komendantów oddziałów do spraw politycznych przed dwoma laty uległa zmianie struktura Wydziału Politycznego. Zarówno w oddziałach jak i katedrach profilujących nie mamy oficerów politycznych. Sprawa ta wymaga ponownego przemyślenia i pomocy ze strony Głównego Zarządu Politycznego.

x

x

x

Przedstawiona przeze mnie informacja ze względu na jej ramy czasowe jest niepełna. Szereg problemów zostało potraktowanych ogólnie bez szerszej analizy i wniosków lub całkowicie pominiętych, nie znaczy to że ich nie widzimy lub nie doceniamy. W tak zróżnicowanym środowisku, jakie przedstawia sobą stan osobowy akademii każdy problem polityczny posiada szereg aspektów. Inaczej widziany jest oczami pracownika naukowego, inaczej słuchacza, podoficera, pracownika cywilnego, żołnierza służby zasadniczej czy rodziny oficera.

Zrozumiałe jest, że główny wysiłek naszej pracy skupia się na środowisku słuchaczy i kadry naukowej. Zbliżające się obchody 20-lecia Polski ludowej, porywająca treść dorobku władzy ludowej pomoże nam jeszcze bardziej zaktywizować nasze środowisko.

Winną atrakcyjnego programu, jak armia, Front, studium innych dyscyplin doktrynalnych, których słuchacze nie przerabiali w przeszłości, okręgi wojskowe nie typują odpowiednich kandydatów na ten kurs.

Proces dydaktyczny zabezpiecza 15 katedr taktyczno-operacyjnych, 2 katedry społeczno-ekonomiczne, 6 katedr specjalnych i technicznych, Zakład Dydaktyki Wojskowej, Studium Techniki Czołgowej, Lektorat Języków Obcych, łącznie 26 katedr dydaktyczno-naukowych. Działają również nieetatowe zespoły badań operacyjnych i dowodzenia.

2. Programy studiów.

Przy ustalaniu programów studiów akademii oparła się na założeniach studiów, jakie zostały zatwierdzone w 1957 roku. Programy ^{studium} te uwzględniają dotychczasowe doświadczenia szkoleniowe akademii, potrzeby wojsk i postulaty dowódców rodzajów wojsk i służb. Na programy wywiera również wpływ analiza systemu studiów w akademiach wojskowych, szczególnie naszego obozu, aktualny stan przygotowania oficerów do wyższych studiów taktyczno-operacyjnych, konieczność przekwalifikowywania oficerów /jak np. wojska rakietowe/ oraz aktualny stan szkolenia w Szkołach Oficerskich.

Konsekwencją tego, jest niezależnie od wielokierunkowości systemów studiów, stosunkowo duża ilość przedmiotów, w tym również przedmiotów, których celem jest nadrobienie zaległości w przygotowaniu oficerów.

Program każdego kierunku studiów składa się z 5 zasadniczych dziedzin /ilustruje schemat nr 2 - załącznik do materiałów/.

I. Studium taktyczno-operacyjne, w skład którego wchodzi takie przedmioty jak: taktyka rodzajów wojsk, dydaktyka i metodyka szkolenia bojowego, opracowanie prac indywidualnych i dyplomowych, praktyka liniowa, teoria podejmowania decyzji /badania operacyjne/, historia sztuki wojennej, geografia wojenna, ekonomika wojenna, mobilizacja i administracja wojskowa, topografia. Stanowi on przeciętnie od 41% na studiach 4-letnich do 67%, ogólnej ilości godzin na studiach trzyletnich.

II. Studium przedmiotów specjalistycznych, przykładowo takich jak technika rodzajów wojsk /budowa, pokazy i perspektywy rozwojowe/, teoria strzelania i kierowania ogniem; nawigacja, bombardowanie, strzelanie powietrzne - 3,6% do 22% ogólnej ilości godzin.

III. Studium przedmiotów ekonomiczno-społecznych, takich jak: filozofia i socjologia, ekonomia polityczna, praca partyjno-polityczna, doktryny wojskowo-polityczne, wybrane zagadnienia z pedagogiki i psychologii. Stanowi on 6,2% do 9,6% ogólnej ilości godzin.

IV. Przedmioty ogólne - służebne w stosunku do innych przedmiotów, takie jak matematyka, fizyka, teoria prawdopodobieństwa, podstawy radiotechniki, radiolokacji, urządzeń radionawigacyjnych, telewizji, techniki podczzerwieni. W dział ten włączone również języki obce, wychowanie fizyczne i wyszkolenie ogólnowe. Stanowi on 10% do 20% ogólnej ilości godzin.

V. Inne formy szkolenia - egzaminy roczne i dyplomowe, rezerwa, co stanowi 6,5 - 11,0% ogólnej ilości godzin.

Dla lepszego zorientowania się w procentowych stosunkach, zachodzących między działami, został sporządzony schemat nr 3 - załącznik do materiałów.

Na schemacie nr 4 - załącznik do materiałów - został pokazany procentowy udział studiów teoretycznych w stosunku do studiów praktycznych w całym systemie studiów. Pozwala on zorientować się, że główny udział w programach, szczególnie w studium taktyczno-operacyjnym, ma część praktyczna studiów, służąca wyrabianiu i doskonaleniu praktycznych umiejętności organizowania i kierowania działaniami bojowymi, kształtowaniu osobowości dowódcy i pracownika sztabu.

Akademia aktualnie reaguje na zmiany zachodzące w rozwoju nauk i stara się nadążać za aktualnymi potrzebami, modernizując systematycznie programy studiów. Przykładowo można wyliczyć takie przedmioty, wprowadzone do programów ostatnio, jak: problemy automatyzacji i usprawnienia systemu dowodzenia, maszyny liczące, badania operacyjne, ekonomika wojenna, doktryny wojskowo-polityczne i inne. Wyróżnia się te również w uwzględnianiu w studium taktyczno-operacyjnym wymagań współczesnego pola walki i przewidywanego teatru działań. /Manewrowe formy działań, początkowy okres wojny, działania na

nadmorskim kierunku operacyjnym z zastosowaniem desantów powietrznych i morskich, itp./.

Spoza miejsca zajmuje również przygotowanie oficera do pracy szkoleniowej w okresie pokojowym, jak np. metodyka szkolenia bojowego, administracja wojskowa i inne.

3. Metody nauczania.

Teoretyczne przygotowanie słuchacza odbywa się poprzez wykłady, repetycje i seminaria. Duży nacisk kładzie się na pracę samodzielną, studiowanie literatury źródłowej i na stworzenie warunków dla nieskrępowanej dyskusji, jak również na zapewnienie aktualnej informacji o głównych problemach politycznych i gospodarczych naszego państwa.

Pogłębienie nabytych wiadomości teoretycznych oraz wyrażanie i doskonalenie umiejętności samodzielnego myślenia i umiejętności praktycznych odbywa się głównie na praktycznych zajęciach, wprowadzających do ćwiczeń taktyczno-operacyjnych, na ćwiczeniach grupowych w klasie i w terenie, ćwiczeniach dowódczo-sztabowych na mapach i szkieletowych w terenie, ćwiczeniach metodycznych, ćwiczeniach domowych, podróży polowo-operacyjnych i historycznych. Ponadto słuchacze samodzielnie opracowują pod kierunkiem pracownika dydaktycznego dwie prace indywidualne i pracę dyplomową, odbywają praktyki liniowe a słuchacze wojsk rakietowych i artylerii oraz OPL strzelania bojowe, personel latający kursów lotniczych - praktyki lotne.

Sprawdzenie postępów słuchaczy odbywa się poprzez prace kontrolne, prace sprawdzające, kolokwia i egzaminy.

Z uwagi na ograniczone możliwości materiałowe i duże koszty, przeprowadza się w zasadzie tylko kilka ćwiczeń szkieletowych w terenie ze środkami łączności. Ten niedostatek zamierzamy w przyszłości zrekompensować przez prowadzenie dynamiki ćwiczeń grupowych oraz ćwiczeń na mapach, na wozach dowodzenia typu stacjonarnego.

W pracy metodycznej w ostatnich latach główna uwaga zwrócona była na właściwe ustawienie wykładu w akademii, podniesienie poziomu i rangi seminarium, na obowiązek samodzielnego studiowania literatury, dostosowanie treści ćwiczeń do warunków, które mogą faktycznie wystąpić w przyszłych działaniach bojowych - jak szybki, dynamiczny i skomplikowany

charakter walki, przechodzenie jednych form walki w drugie, gwałtowne zmiany w sytuacji. Temu służy również przerabianie ćwiczeń metodą kompleksową na całą głębokość działań oraz wprowadzenie ćwiczeń dwustronnych.

W porównaniu z ubiegłymi latami znacznie wzrosła ilość filmów szkoleniowych oraz instruktażowo-informacyjnych, udostępnianych w procesie szkolenia. Należy jednak zasygnalizować pewne trudności w uzyskiwaniu odpowiednich filmów szkoleniowych, szczególnie o treści taktyczno-operacyjnej.

Akademia dwukrotnie przedstawiała swoje długofalowe potrzeby w tym względzie, ale plany te nie są realizowane przez Wojtkową Wytwórnię Filmową.

4. Przechodzę do omówienia aktualnego stanu bazy szkoleniowej akademii.

Podstawę bazy szkoleniowej akademii stanowią materiały szkoleniowe, to znaczy: skrypty, podręczniki, regulaminy, instrukcje, periodyki wojskowe własne i zagraniczne, opracowania ćwiczeń taktycznych. Do nich można zaliczyć również prace dyplomowe i w coraz większym stopniu prace doktorskie.

W zasadzie stan posiadania akademii w tym względzie zabezpiecza potrzeby szkoleniowe. Z uwagi na szybkie zmiany w poglądach taktyczno-operacyjnych, zachodzi konieczność gruntownego przepracowania skryptów i ćwiczeń, a właściwie opracowania ich na nowo przynajmniej raz na 2 lata.

Każda katedra taktyczna posiada swój gabinet taktyczno-operacyjny /pracownię/, w którym eksponowane są mapy, schematy ilustrujące zasady, normy taktyczno-operacyjne, przykładowe rozwiązania różnych wariantów działań, wzory dokumentów sztabowych.

Akademia dysponuje własnymi stosunkowo zaopiekowanymi pododdziałami; łącznością, środkami transportu oraz niezbędnym wyposażeniem polowym. Pozwala to na przeprowadzenie ćwiczeń wewnątrz akademii i organizację niedużych, nie większych niż pułkowe, ćwiczeń w terenie. Na większe ćwiczenia są potrzebne- wujemy dodatkowe środki z jednostek. Wymaga to jednak dużych starań i pokonywania piętrzących się trudności. Katedry OFI i OFK dysponują stacjonarnymi stanowiskami dowodzenia.

Szkolenie specjalistyczne przeprowadza się w zasadzie w oparciu o przekroje i wzory uzbrojenia, eksponowane w gabinetach, pododdział łączności, zmniejszone poligony karabinowe i urządzenia treningowe.

W dążeniu do obniżenia kosztów szkolenia stopniowo rezygnujemy z utrzymywania parków uzbrojenia, takich jak stacje radiolokacyjne, park artyleryjski, park sprzętu inżynierskiego, a obecnie zamierzamy zlikwidować również kompanię czołgów i transporterów opancerzonych. W zamiar tego, coraz szerzej korzystamy z bazy publicznych ośrodków takich jak WAT, ośrodek pancerny w Sulejówku, organizujemy pokaz uzbrojenia w jednostkach liniowych a strzelania bojowe na poligonach.

Mimo dość kłopotliwych wyjazdów, w zasadzie rozwiązujemy nam ten problem szkolenia specjalistycznego.

W czwartym kwartale przewiduje się uruchomienie własnego ośrodka obliczeniowego w oparciu o maszynę "OBRA-1003".

W coraz większym stopniu wprowadza się do procesu szkolenia nowoczesne środki metodyczne a stem wyposażenia akademii w takie środki, jak projektory, rzutniki, epidiaskopy, magnetofony, stopniowo się poprawia. Posiadane urządzenia zabezpieczają najistotniejsze potrzeby akademii. Możliwości dalszego zakupu tego rodzaju pomocy przez akademię z importu są poważnie ograniczone.

5. Sprawy etatowe.

Obecny etat Akademii Sztabu Generalnego obejmuje 400 stanowisk personelu nauczającego /kadra naukowa, wykładowcy, lektorsy/ oraz 116 stanowisk oficerskich, 81 podoficerskich, 339 służby czynnej i 479 pracowników cywilnych - w sumie 1015 osób personelu obsługującego.

Z tego bezpośrednio na proces szkolenia w akademii, poza kadra naukową, przypada 70 stanowisk oficerskich, 52 podoficerskich, 165 służby czynnej i 103 pracowników cywilnych - w sumie 370 osób - personelu obsługującego. Przy tym wydział wydawniczy, biblioteki, składnica map, kompania łączności i kompania samochodowa świadczą również na rzecz Ośrodka Doskonalenia Oficerów Rezerwy.

Pozostałe 645 etatów personelu obsługującego przypada na personel ochrony garnizonu /kompania wartownicza - 101 etatów, straż pożarna - 12 etatów, biuro przepustek - 3 etaty = 116 etatów/, na personel obsługujący wyłącznie proces szkolenia Ośrodka Doskonalenia Oficerów Rezerwy /kompania czołgów - 28 etatów, pluton poligonowy - 24 etaty = 52 etaty/ oraz personel kwatermistrzowski, finansowy, kadrowy, służby zdrowia itp. - 477 etatów.

- W związku z powyższym przypada w akademii
- na jednego pracownika naukowego - 1,23 słuchacza;
  - na jednego pracownika personelu obsługującego proces szkolenia - 1,33 słuchacza i 1,1 pracownika naukowego, łącznie 2,4.

Przytoczone wskaźniki kontaktują się mniej korzystnie jak w innych uczelniach krajowych. Główną przyczyną tego jest fakt, że akademia co dwa lata zmuszona jest opracowywać na nowo ogromny materiał szkoleniowy, szkoli przy tym minimalne stany słuchaczy, w ośmiu różnych profilach, co znacznie podraża koszty szkolenia. Według tych samych programów, na opracowanych materiałach szkoleniowych, można szkolić znacznie większą ilość słuchaczy przy minimalnym wzroście kadry naukowej i personelu obsługującego, i wówczas koszty szkolenia kształtowałyby się znacznie korzystniej.

6. Koszty szkolenia słuchaczy.

Wskaźniki kosztów szkolenia w uczelniach wojskowych, opracowane na podstawie danych z 1961 roku przez Sztab Generalny przy naszym udziale, wskazują, że średnio roczny koszt szkolenia jednego słuchacza kształtuje się najwyżej w naszej akademii, wynosi on około 170 tysięcy złotych, a w Wojskowej Akademii Politycznej około 65 tysięcy złotych, i w Wojskowej Akademii Technicznej około 38 tysięcy złotych.

Jednak już koszt wyszkolenia absolwenta, z uwagi na zróżnicowany czasokres studiów i wysoki wskaźnik sprawności studiów kształtuje się u nas niżej jak w Wojskowej Akademii Medycznej, Wyższej Szkole Marynarki Wojennej, i tylko nieznacznie wyżej jak w Wojskowej Akademii Technicznej.

Na taki stan rzeczy składają się i obiektywne przyczyny, wynikające ze specyficznego charakteru naszej uczelni. Do nich można zaliczyć:

- poważne koszty związane z praktycznym szkoleniem w terenie /ćwiczenia i strzelania bojowe/. W porównaniu z Wojskową Akademią Techniczną, która szkoli dwa razy więcej słuchaczy jak my, ale nie prowadzi ćwiczeń taktycznych, koszty eksploatacji uzbrojenia i sprzętu technicznego są w naszej uczelni siedem razy wyższe, koszty zużycia MPB - 6 /13/ razy większe, koszty zużycia amunicji - 60 /100/ razy wyższe /w nawiasach koszty bezpośrednio na szkolenie słuchacza/

- to, że wyżej jak w innych uczelniach kształtują się koszty utrzymania - 116 tysięcy na jednego słuchacza, a tego najpoważniejszą pozycję stanowią wydatki osobowe, około 90 tysięcy złotych, z tego wydatki osobowe na słuchacza wynoszą 40 tysięcy złotych; w innych uczelniach są one od 30 - 50% niższe.

Na wysoki poziom wydatków osobowych składa się to, że zarówno kadra, jak i słuchacze w przeważającej swej masie są oficerami i to starszymi, co rzutuje istotnie na wysokość funduszu płac /wpływa to również na wysokie koszty umundurowania/ oraz to, że proces szkolenia w akademii jest obciążony kosztami osobowymi sporej ilości pracowników administracyjnych /zarówno wojskowych jak i cywilnych/, niezbędnej do administrowania rozległym garnizonom, poligonem i osiedlem mieszkaniowym /kompania wartownicza, straż potasna, pluton poligonowy, izba chorych, wojskowa administracja koszar, administracja mieszkaniowa, obiekty socjalne itp./;

- Koszty wydawnictw, które kształtują się 70 razy wyżej, jak np. w Wojskowej Akademii Politycznej - co jest związane z koniecznością wydawania bezpłatnie ogromnej ilości materiałów szkoleniowych o charakterze tajnym. Materiał ten przy tym, bardzo szybko deaktualizuje się;

W latach 1962 i 1963 akademia poczyniła szereg przedsięwzięć zmierzających do obniżenia kosztów szkolenia.

Zrezygnowaliśmy z parków uzbrojenia, o czym już wspominałem, z corocznego organizowania dużych co do rozmachu ćwiczeń ogólnoakademickich na rzecz mniejszych ćwiczeń itp., ograniczyliśmy do niezbędnych potrzeb proces wydawniczy, gruntownie przeanalizowano wydatki na zajęcia dydaktyczne i bazę szkoleniową.

Pewne rozeznanie w tym względzie da ponowne opracowanie wskaźników szkolenia na podstawie nowowprowadzonej instrukcji. Akcja ta jest w toku i ma być zakończona do końca kwietnia 1964 roku.

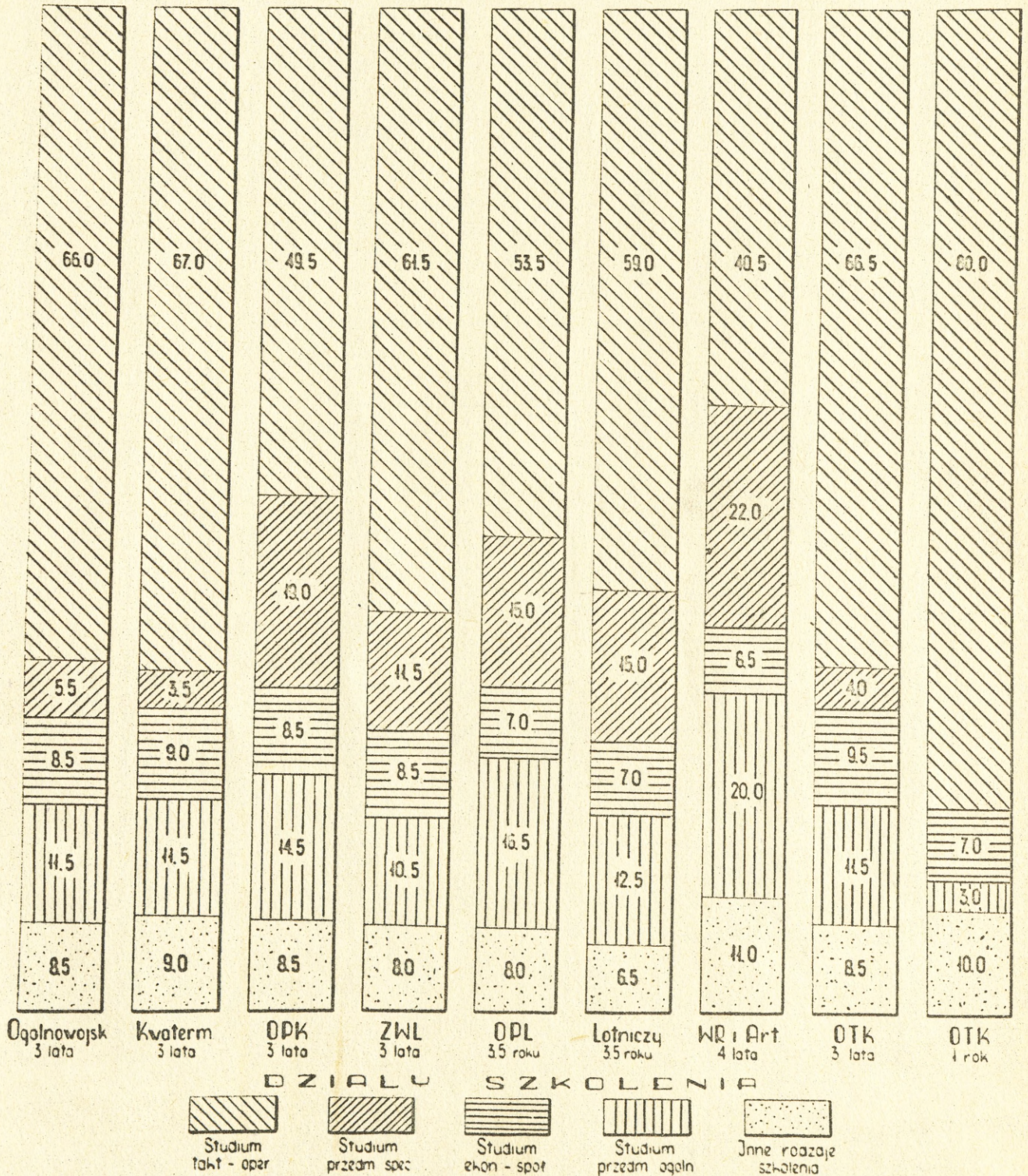
12

ZESTAWIENIE GODZIN PROGRAMOWYCH
WEDŁUG PRZEDMIOTÓW, DZIAŁÓW I PROFILÓW SZKOŁENIA

OP.	NAZWA DZIAŁU	PROFIL NAUCZANIA												OTK 3 lata Ilość %	OTK 3 lata Ilość %	OTK 3 lata Ilość %			
		OGÓLN.		KWIAT.		OPK		ZWL		OPL		LOT.					VRI4		
		Ilość %	Ilość %	Ilość %	Ilość %	Ilość %	Ilość %	Ilość %	Ilość %	Ilość %	Ilość %	Ilość %	Ilość %				Ilość %	Ilość %	
I STUDIUM TAKTYCZNO-OPERACYJNE																			
1.	Taktyczny przedmiot profilacyjny	814	120,05	751	18,48	622	15,31	593	14,50	621	12,61	553	13,26	734	11,52	670	16,30	212	16,52
2.	Taktyka innych rodzajów wojsk	772	12,00	858	21,12	402	2,20	888	21,87	778	15,80	550	13,20	522	11,03	850	20,92	366	30,20
3.	Dyktando i metodyka szkolenia	108	2,66	190	2,46	118	2,90	196	2,61	100	2,03	126	2,56	110	2,03	62	1,52	6	0,46
4.	Opracowanie prac indywidualnych i dyplomowych	246	6,05	246	6,06	216	5,32	252	6,20	258	5,24	250	5,08	216	3,99	246	6,06	180	14,08
5.	Praktyka w jednostkach	312	7,69	312	7,68	312	7,68	312	7,69	468	9,21	628	15,81	156	2,97	312	7,69	32	2,51
6.	Teoria podejmowania decyzji / badania operacji i automaty.	96	2,36	110	2,71	90	2,21	80	1,96	92	1,86	126	2,56	90	1,66	96	2,36	76	5,95
7.	Historia sztuki wojennej	156	3,85	140	3,45	120	2,98	126	3,11	156	3,85	126	2,56	150	2,76	120	2,98	48	3,87
8.	Geografia wojenna	48	1,18	48	1,18	40	0,99	42	1,03	52	1,05	42	0,86	46	0,85	48	0,85	24	1,87
9.	Ekonomia wojenna	60	1,48	60	1,48	48	1,18	50	1,23	58	1,29	50	1,01	60	1,10	120	2,98	71	5,56
10.	Topografia wojskowa	32	0,78	34	0,83	20	0,49	20	0,49	20	0,49	20	0,49	20	0,49	20	0,49	20	0,49
11.	Administracja i mobilizacja	46	1,13	50	1,23	50	1,23	40	0,98	46	0,93	40	0,81	46	0,93	68	1,68	36	2,82
RAZEM STUDIUM TAKTYCZNO-OPERACYJNE																			
		2690	66,22	2709	66,70	2018	48,66	2509	61,77	2629	63,60	2991	68,71	2207	52,52	2522	62,27	1021	80,61
II STUDIUM PRZEDMIOTÓW SPECJALNYCH																			
12.	Technika rodzajów wojsk / budowa, pokazy i perspektywy rozwoju	217	5,34	147	3,61	48	10,53	48	7,04	61	5,30	48	6,43	48	8,13	154	3,80	-	-
13.	Strzelanie i kierowanie ogniem, służba ochrony i balistyka	-	-	-	-	20	0,49	-	-	480	9,75	-	-	754	12,89	-	-	-	-
14.	Nawigacja, strzelanie, bombardowanie, służba fotograficzna i meteorologiczna	-	-	-	-	320	8,13	54	1,22	-	-	402	8,18	-	-	14	0,24	-	-
15.	Technologia mps i inżynierowo-techniczne zabezpieczenie bazowania lotniczego	-	-	-	-	128	3,14	-	-	28	0,26	-	-	-	-	168	4,14	-	-
RAZEM STUDIUM PRZEDMIOTÓW SPECJALNYCH																			
		217	5,34	147	3,61	778	19,15	467	11,50	741	15,05	747	15,17	1196	23,02	168	4,14	-	-
III STUDIUM PRZEDMIOTÓW OGÓLNYCH																			
16.	Filozofia i socjologia	100	2,46	100	2,46	100	2,46	100	2,46	100	2,03	100	2,03	100	1,84	100	2,46	22	2,37
17.	Ekonomia polityczna	72	1,73	70	1,73	72	1,78	72	1,78	72	1,46	72	1,49	72	1,23	50	1,23	-	-
18.	Historia wojennego PKL	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	40	0,28	-	-
19.	Wybrane zagadnienia z pedagogiki i psychologii	54	1,33	54	1,33	54	1,33	54	1,10	54	1,10	54	1,10	54	1,00	40	0,28	14	1,09
20.	Doktryny wojskowo-polityczne	70	1,73	70	1,73	70	1,73	70	1,73	70	1,42	70	1,42	70	1,22	30	0,74	12	0,94
21.	Klasyka literatury wojennej	30	0,73	30	0,73	30	0,73	30	0,73	30	0,61	30	0,61	30	0,52	30	0,74	18	1,40
22.	Metodyka pracy umysłowej i naukowa organizacja pracy	12	0,29	32	0,78	12	0,29	12	0,29	12	0,24	12	0,24	12	0,22	30	0,74	-	-
23.	Prace dyplomowe	20	0,49	20	0,49	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
RAZEM STUDIUM PRZEDMIOTÓW OGÓLNYCH																			
		338	8,32	376	9,45	338	8,32	338	8,32	338	6,86	338	6,86	338	6,23	390	8,60	59	5,46
IV PRZEDMIOTY OGÓLNE																			
24.	Matematyka, fizyka, teoretyczna mechanika i teoria prawdopodobieństwa	60	1,47	120	2,95	202	4,97	50	1,23	224	4,54	154	3,13	488	8,92	60	1,47	-	-
25.	Podstawy elektrotechniki i radiofizyki	66	1,62	12	0,29	50	1,23	40	0,99	106	2,16	64	1,29	228	2,36	66	1,62	-	-
26.	Podstawy radiolokacji, telegrafii i techniki poczwierzeni	44	1,08	16	0,32	30	0,73	32	0,78	156	3,17	118	2,32	140	2,57	44	1,08	-	-
27.	Statystyka	220	5,42	220	5,42	220	5,42	220	5,42	220	4,47	220	4,47	220	4,02	220	5,42	40	3,13
28.	Mazki oboje	80	1,99	80	1,98	80	1,98	80	1,47	100	2,03	70	1,43	110	2,03	80	1,99	-	-
29.	Wzrost i rozwój fizyczny	40	0,99	40	0,99	40	0,99	40	0,99	40	0,99	40	0,99	40	0,99	40	0,99	40	0,99
RAZEM PRZEDMIOTY OGÓLNE																			
		3715	91,45	3700	91,08	3716	91,49	3736	91,87	4524	91,89	4602	93,46	4827	88,20	3729	91,49	-	-
OGÓLNE GODZINY DYMORFICZNE																			
		186	4,52	186	4,52	190	4,43	176	4,33	229	4,63	162	3,29	376	5,23	196	4,58	34	4,23
V KURS KONZULTACJI																			
30.	Szkolenie rozdziałowe	60	1,48	60	1,48	60	1,48	60	1,48	60	1,48	60	1,48	60	1,48	60	1,48	60	1,48
31.	Szkolenie dyplomowe	101	2,48	116	2,89	106	2,61	90	2,22	112	2,27	100	2,03	177	2,52	96	2,36	12	0,24
32.	Rezerwa czasu	247	6,05	362	8,92	346	8,42	326	8,03	400	8,12	222	4,54	603	11,10	342	8,42	126	2,87
RAZEM																			
		4062	100 %	4062	100 %	4062	100 %	4062	100 %	4924	100 %	4924	100 %	5430	100 %	4062	100 %	11278	100 %
OGÓLNE GODZINY SZKOLENIOWE																			

3 WYKRES PROCENTOWY GODZIN DYDAKTYCZNYCH WEDŁUG DZIAŁÓW I PROFILÓW SZKOLENIA

IPZME
L. 101 nr 2
Dot. 0349/1947

U w a g a procenty zaokrąglono do 0,5

I N F O R M A C J A

Szcza Oddziału Naukowo-Badawczego
o aktualnych zagadnieniach pracy
naukowo-badawczej w ASG.

Praca naukowa Akademii prowadzona jest w 3 zasadniczych kierunkach, a mianowicie:

- prowadzenie badań i przygotowanie opracowań potrzebnych dla zabezpieczenia procesu dydaktycznego ASG;
- prowadzenie badań przygotowania opracowań dla wyższych sztabów i wojsk;
- podwyższanie stopnia wiedzy i kwalifikacji kadry naukowej ASG.

Dla prowadzenia pracy naukowej poza ściśle określonym przedmiotem badań potrzebne są najmniej dwa elementy; 1/ odpowiednio przygotowana kadra naukowa, 2/ warsztat pracy badawczej.

Jest zrozumiałym, że prowadzenie badań naukowych i przedstawianie ich wyników w formie pisemnej wymaga bardzo wysokiego stopnia opanowania wiedzy i nabycia specjalnych umiejętności dotyczących metodyki badań naukowych i zasad pracy pisarskiej. Kadra nasza z ogromnym wysiłkiem dopiero w latach 1957/58 w zasadzie zakończyła etap zdobywania średniego i wyższego wykształcenia i dopiero od tej daty można mówić o wdrażaniu większości kadry do pracy naukowej. Poważnym bodźcem do rozwinięcia tej pracy była Ustawa o akademiach wojskowych z 1960 r. która postawiła pracowników nauki przed koniecznością prowadzenia indywidualnych badań naukowych dla opracowania wymaganych prac doktorskich i habilitacyjnych. Ten formalny z pozorów wymóg wpłynął bardzo dodatnio na podniesienie się poziomu wiedzy ogółu naszej kadry co z kolei wpłynęło na wyniki zarówno pracy naukowej jak i dydaktycznej.

Stan doktoryzacji obrazują następujące liczby. Akademia posiada 77 oficerów na stanowiskach samodzielnych pracowników nauki. Z liczby tej 30% uzyskało już doktoraty /23 oficerów/ a pozostali powinni przedstawić prace doktorskie najpóźniej w połowie następnego roku.

Na 140 oficerów na stanowiskach adiunktów doktoryzacje przeprowadziło 14 oficerów co stanowi 10%. Sądzimy, że poważną część z tej grupy oficerów mimo dużej wiedzy i zdolności dydaktycznych nie potrafi opracować wartościowej pracy doktorskiej i farbowanie tej sprawy w tak masowej skali jest bezcelowe. Pomimo tego ubiegły okres w którym forsowaliśmy doktoryzacje

należy zaliczyć do osiągnięć.

Poważnym brakiem w przygotowaniu naszej kadry do prac naukowych jest słaba znajomość języków obcych i nieznaomość nowoczesnych matematycznych metod badawczych./logika matematyczna, statystyka, teoria badań operacyjnych, cybernetyka/.

Do warsztatu pracy naukowej zaliczamy:

- odpowiedni zasób literatury własnej i zagranicznej;
- badanie praktycznej działalności sztabów wszystkich szczebli i wojsk na ćwiczeniach, poprzez osobisty udział oficerów ASG oraz studiowanie sprawozdań z ćwiczeń;
- kontakty naukowe /konsultacje, dyskusje/.

Akademia ma poważny zbiór literatury zgromadzony w naszej bibliotece naukowej /około 80.000 pozycji/. Jednakże własna biblioteka nie w pełni zaspokaja potrzeby kadry naukowej. Literatura, która powinna stanowić warsztat pracy w dziedzinach operacyjno-taktycznych jest często trudno osiągalna. Mam na myśli pojedyncze egzemplarze czasopism i opracowań tajnych przesyłanych do różnych Zarządów Sztabu Generalnego ze Związku Radzieckiego i innych państw naszego obozu, a także niektóre zachodnie czasopisma wojskowe, które chociaż są jawne u nas w kraju dostępne są tylko dla oficerów II Zarządu.

Inną trudnością przy korzystaniu z literatury jest brak resortowego ośrodka informacji bibliograficznej o literaturze zajmującej się tematyką operacyjno-taktyczną. Ośrodek taki istnieje przy bibliotece naukowej ASG ale jego możliwości są bardzo ograniczone. Postulujemy rozszerzenie pracy istniejącego przy Zarządzie Technicznym ośrodka wojskowej informacji technicznej i ekonomicznej o dział operacyjno-taktyczny, lub utworzenia oddzielnego resortowego ośrodka informującego w zakresie interesującej nas - i nie tylko nas - tematyki.

Bardzo ważnym składnikiem warsztatu naukowego pracowników naszej uczelni - są badania zjawisk zachodzących w czasie działań wojennych. Możliwości prowadzenia takich badań w czasie pokoju są wysoce ograniczone przy czym ćwiczenia sztabowe i z wojskami stanowiącą pełną namiastkę nie mogą nawet w przybliżeniu zobrazować zjawisk, które mogą zachodzić w przyszłej ewentualnej wojnie jądrowej. Dlatego też w pełni doceniając znaczenie doświadczeń praktycznych i wniosków płynących z ćwiczeń kładziemy nacisk by usupłnić je twórczą wyobraźnią o przyszłych zjawiskach na polach bitew.

Przeciętnie każdy oficer naszej kadry naukowej bierze udział w różnego rodzaju ćwiczeniach organizowanych przez Sztab Generalny, dowództwa wojsk i służb, skregi wojskowe i związki taktyczne 2-3 razy do roku.

Każdy oficer zobowiązany jest po powrocie składać sprawozdanie pisemne o swych spostrzeżeniach i wnioskach, co wzbogaca sumę doświadczeń praktycznych całej kadry.

Dużym niedostatkiem w dziedzinie naszej pracy naukowej jest niemożność prowadzenia eksperymentów naukowych, które stanowią nieraz główną część badań w innych dyscyplinach naukowych. Dane zbierane przez naszych oficerów na ćwiczeniach są najczęściej przypadkowe i nie mają pełnej wartości argumentów naukowych.

W związku z powyższym wydaje się, że przeprowadzenie pewnej ilości ćwiczeń w związkach taktycznych, oddziałach i pododdziałach w myśl założeń Akademii Sztabu Generalnego i dla zaspokojenia jej potrzeb badawczych byłoby dla nas wysoce wskazane i znacznie pogłębiłoby ^{by} wyniki prac naukowych.

Kontakty naukowe oficerów ASG rozwijają się coraz szerzej i przynoszą nam duże korzyści. Na miejscu w kraju utrzymujemy robocze kontakty z naukowcami wojskowymi i cywilnymi reprezentującymi dyscypliny nauk zarówno przyrodniczych jak i społecznych. Bardzo sobie cenimy spotkania z generałami zajmującymi kierownicze stanowiska w WP. Cały szereg uczonych z wyższych szkół warszawskich i Polskiej Akademii Nauk był już zapraszany do ASG na wykłady i seminaria dla kadry i słuchaczy. Szczególnie wiele korzyści osiągamy z kontaktu z naukowcami reprezentującymi pokrewne naszym dziedziny wiedzy jak cybernetyka /prof.Groniewski/, badania operacji /prof.Sadowski, prof. Weryha, dr Banasiński/ pedagogika i dydaktyka /prof.Nowacki, prof. Okoń i szereg innych/, geografia i geografia wojenna /prof.Leszczyski, prof. Dziewoński i inni, prekseologia /prof. Kotarbiński/, ekonomia /prof.Mino, prof.Arnold, prof.Żurawicki/, filozofia /prof.Legowicz, prof. Kotarbiński/.

Oficerowie kadry naukowej ASG uzupełniają swą wiedzę w wymienionych dziedzinach uczestnicząc w seminariach, kursach, zjazdach, sesjach naukowych itp. organizowanych przez warszawskie uczelnie oraz PAN.

Bezstata, choć jeszcze nie zupełnie zadowalające nasze potrzeby są kontakty i konsultacje robocze w Związku Radzieckim.

Począwszy od 1962 r. corocznie około 25 oficerów wyjeżdżało na kilkutygodniowe konsultacje do różnych Akademii Wojskowych w ZSRR, przede wszystkim w związku z pracami doktorskimi. Wyjeżdżały również dość znacznie grupy dla szkolenia w związku z rakietyzacją wojsk. Kontakty naukowe z akademiami innych krajów są bardzo ubogie. Szczególnie zależy nam na kontaktach z pokrewną nam uczelnią w Czechosłowacji, gdzie jak wiemy są ciekawe osiągnięcia w dziedzinie badań operacji i automatyzacji dowódzenia, o których także i towarzyszące radzieccy mówią z uznaniem - jednakże w kontaktach z tą uczelnią nie wyszliśmy poza fazę oficjalnych wizyt.

Praca naukowo-badawcza kadry ASG ujęta jest w plan kształtowany zgodnie z wytycznymi Ministra Obrony Narodowej i Szefa Sztabu Generalnego oraz w myśl zadań zgłaszanych do ASG przez poszczególne Zarządy i szefostwa wojsk i służb, a także zgodnie z wewnętrznymi potrzebami dydaktycznymi Akademii. Do planu pracy naukowo-badawczej włączamy również opracowania indywidualne oficerów traktowane jako prace doktorskie, habilitacyjne i inne powiąkzające dorobek naukowy danego oficera.

Zgodnie z opracowanym na rok bieżący planem wszyscy oficerowie kadry naukowej pracują naukowo bądź w zespołach kierowanych przez samodzielnych pracowników nauki, bądź też indywidualnie.

Rezultaty pracy naukowo badawczej są przedkładane do dyskusji w toku konferencji i sesji naukowych; przesyłane w pojedynczych egzemplarzach do osób alecających /np. wojsk/ przedkładane do oceny Radzie Naukowej dla przeprowadzenia doktoryzacji lub też są publikowane w formie artykułów w czasopiśmie wojskowych.

Łącznie kadra nasza opracowała w ubiegłym roku 282 prace o tematyce operacyjno-taktycznej. Wliczyłem tu materiały opracowane na sesje naukowe, prace doktorskie, publikacje w czasopiśmie wojskowych, opracowania dla poszczególnych dowództw.

Prócz tego w roku szkolnym 1962/63 przygotowano 947 ówiozeń o różnorodnej tematyce i obejmującej specyfikę wszystkich katedr, co objęło około 10 000 stron maszynopisu i wiele tysięcy arkuszy map o różnych skalach. Przygotowanie każdego ówiożenia jest w naszych warunkach twórczą pracą zespołową.

Zadra naukowa ASG uważa, że my zbyt ograniczone możliwości publikacji swego dorobku, a to z następujących powodów.

W Zbiorze Prac Akademii wolno zamieszczać tylko prace zbiorowe. Obszerniejsze opracowania indywidualne oparte na materiałach tajnych lecz wyrażające osobiste poglądy autora nie mogą być publikowane w żadnym z istniejących czasopism ani też wydawane w postaci oddzielnych broszur czy książek. Podkreślam, że nie chodzi o krótkie artykuły publicystyczne lecz o prace objętości 50-200 i więcej stron druku.

Krąg czytelników literatury tajnej z natury rzeczy jest bardzo wąski i na pewno tego rodzaju wydawnictwa będą deficytowe. Jednakże stajmy tu przed alternatywą, którą sami nie potrafimy rozwiązać, albo przedstawić nasz dorobek tylko w formie maszynopisów - wtedy pozostaniemy nieznanymi dla szerszych kręgów, a dorobek nasz pozostanie w szufladach biurka - albo uzyskać dodatkowe możliwości publikacji, oczywiście przy zwiększonych kosztach wydawniczych.

Sprawę można by rozwiązać w pewnej mierze przez zwiększenie ilości arkuszy wydawniczych w Zbiorach Prac Akademii z 40 do 60 /co powiększyłoby koszt wydawnictwa około 40 tys. zł. rocznie/, oraz przez zezwolenie na publikowanie w kilku numerach rocznie wartościowych opracowań indywidualnych o charakterze tajnym.

Dla zobrazowania stanu badań naukowych w ASG przedstawię najważniejsze przedsięwzięcia, które Akademia podejmowała w dziedzinie nauki w latach 57-63 i tak:

- w 1957 r. - na III Konferencji Naukowej przedstawiliśmy:
- problemy organizacji i prowadzenia działań zaczepnych z rejonów wyjściowych położonych w głębi oraz
  - organizacja i prowadzenie obrony przez armię ogólnowojskową /w wojnie jądrowej/.

Obie prace stawiały do dyskusji nową na owe czasy problematykę i zapoczątkowały dalsze badania, które w ostatecznej formie publikowane były w Biuletynie Sztabu Generalnego i Zbiorze Prac Akademii;

w 1960 r. - na IV Konferencji Naukowej przedstawiliśmy do dyskusji problem "organizacji i prowadzenia odwrotu przez armię ogólnowojskową". Temat niepopularny i bardzo trudny został w późniejszych pracach zanieschany;

w 1962 r. - na V Konferencji Naukowej - dyskutowaliśmy Podstawy organizacyjne, zasady wykorzystania i działania armii

pancernej.

W 1962 r. Rada Naukowa i Komenda Akademii doszły do wniosku, że możemy i powinniśmy znacznie częściej prowadzić dyskusje naukowe przy udziale zaproszonych gości i dlatego w ciągu ubiegłego roku przeprowadziliśmy 4 sesje naukowe na których przedstawiono do dyskusji nasze poglądy i propozycje rozwiązań najbardziej aktualnych problemów stojących przed kierownictwem wojska, wyższymi sztabami i wojskami. I tak:

- na I Sesji dyskutowaliśmy - problematykę OTK,
- na II Sesji - "Wpływ współczesnych środków technicznych na usprawnienie dowodzenia wojskami",
- na III Sesji - "Desanty morskie" - na naszym kierunku operacyjnym,
- na IV Sesji - "Ruchliwość wojsk lądowych na współczesnym polu walki/.

Wszystkie sesje cieszyły się dużym zainteresowaniem i uszanowaniem ze strony zaproszonych gości, a przeprowadzone dyskusje pozwoliły nam znacznie pogłębić i rozwinąć prowadzone w wymienionych dziedzinach badania.

W roku bieżącym zgodnie z wytycznymi przesłanymi po przeprowadzeniu odpowiednich studiów przedstawimy następujące opracowanie.

Na temat "operacji desantowej dla oparcia wysp i portów w zachodniej części Bałtyku" - 9 prac różnych katedr.

Na temat "Studium Zachodniego TDW" - 6 opracowań różnych katedr.

W zakresie "algorytmizacji - programowania niektórych aspektów działań wojsk - 5 opracowań.

Poza tym zamierzamy przeprowadzić 4-5 sesji naukowych /pierwsza z nich odbyła się 12 lutego - "Przystosowanie się lotnictwa do współczesnych warunków walki i operacji na tle ogólnego rozwoju sił zbrojnych/ oraz 1 Konferencję Naukową, na której zamierzamy przedstawić pogląd na "Zasady ogólne przygotowania organizacji i kierowania obroną terytorium kraju.

Poza wymienionymi pracami o charakterze ogólno-akademickim nasz plan pracy naukowo badawczej obejmuje około 350 tematów, które zgłosiły poszczególne katedry jako prace zespołowe, habilitacyjne, doktorskie i publikacje proponowane do zamieszczenia w różnych czasopiśmiech.

Podstawa trudności jakie napotykamy w naszej pracy naukowej to przede wszystkim:

- krótkie terminy wykonania stawianych nam zadań skutkiem czego nie możemy w zasadzie planować pracy naukowo badawczej na okresy dłuższe niż 1 rok /brak perspektywicznych planów/;

- zbyt duża ilość zleceńodawców. Nimo wyraźnych wytycznych Szefa Sztabu określających, że zadania naukowe mogą być nam stawiane tylko przez Biuro Studiów, prawie każda katedra musi uwzględniać w swym planie zadania stawiane przez odpowiednie szefostwa wojsk i służb przy czym zadania te napływają w różnych porach roku i często łamią nam plany;

- niemożność specjalizowania naszych naukowców w wąskich dziedzinach /konieczność prowadzenia relacji kadry wewnątrz katedr w związku ze zmianami personalnymi - jak długoterminowe praktyki, przydzielanie nowych oficerów itp./;

- brak wydzielonych do prac naukowych grup oficerów o najwyższych kwalifikacjach podobnych do istniejących we wszystkich akademiach radzieckich. Faktyczne obciążenie oficerów kadry zadaniami dydaktycznymi jest bardzo poważne co sypcha konieczności prace naukowe na margines ich działalności. Wydzielenie specjalnych grup naukowo badawczych dla studiowania i opracowywania problematyki nurtującej Sztab Generalny i wspólnie z oficerami Sztabu Generalnego, dałoby szybko jeszcze wyższą rangę ASG jako placówki naukowej i jednocześnie instytucji pracującej usługowo dla Sztabu Generalnego - dla rozwoju myśli wojskowej, za którą osujemy się współodpowiedzialni;

- warsztat naukowo badawczy naszej uczelni ma być pod koniec bieżącego roku znacznie wzmocniony przez zainstalowanie zakupionej w zakładach Elwre maszyny matematycznej typu "Odra 1003" i utworzenie ośrodka obliczeniowego /6 statów/. W związku z powyższym kilkakrotnie mieliśmy już okazję meldować Obywatelowi Ministrowi Obrony Narodowej, że ta wielomilionowa inwestycja stanowiłoby przede wszystkim doskonały przyrząd do wyspecjalizowanej obsługi, który może służyć tylko do pokazów w procesie dydaktycznym. Dlatego, aby przy pomocy maszyny matematycznej rozwiązywać zagadnienia z zakresu dowodzenia wojskami, racjonalnego użycia broni jądrowej, racjonalnego kierowania ruchem wojsk i służb itp. itp. potrzebne są statowe zespoły naukowców zajmujących się algorytmizacją poszczególnych problemów podobna do statowych zespołów istniejących w Akademii im. Frunze w ZSRR

i akademii im. Żepoteckiego w Czechosłowacji. Projekt takich etatów ujętych w proponowanym "Instytucie organizacji i techniki dowodzenia" nie został dotąd zatwierdzony z nieznanym nam powodów.

Na zakończenie przedstawiam problem, który głęboko nurtuje i niepokoi kadre naukową ASG. Chodzi o określenie znaczenia i roli pracy badawczej akademii, a także określenie stopnia swobody wypowiedzenia własnych sądów o zjawiskach wojennych stanowiących przedmiot naszych badań.

Do połowy lat pięćdziesiątych poziom wiedzy kadry ASG umożliwia jej pełnienie roli nauczycieli kształcących zawodowe umiejętności oficerów - słuchaczy. Prowadzenie poważnych i egarniających ogół kadry prac naukowych było właściwie niemożliwe. Dalsi stan ten jest radykalnie odmienny. Stopień przygotowania kadry umożliwia wdrażanie szerszych prac badawczych. Poddawamy analizie naukowej istniejącej stan rzeczy, formułujemy własne sądy nieraz krytyczne, z przekonaniem, że w ten sposób w dobrej wierze służymy sprawie postępu w naszym wojsku. Poglądy nasze silną rzeczą nie zawsze pokrywają się z poglądami panującymi w poszczególnych szefostwach wojsk i zarządach Sztabu Generalnego. Dość często zaprawdę zdarzają się poglądy błędne, zwykle dlatego, że szefostwa i zarządy mają więcej gotowych danych, którymi z nami nie zawsze się dzielą.

W sumie chodzi o to, by średnie ogniwa w aparacie kierowniczym wojska, zechciały uwzględnić podwójną rolę pełnioną przez naszą kadre naukową. Rozumiemy, że jako nauczyciele jesteśmy zobowiązani przekazywać słuchaczom oficjalne poglądy z niezbędnymi tylko komentarzami i wyjaśnieniami. Sądźmy równocześnie, że poglądy naukowców, jeśli wynikają logicznie z dostępnych nam przesłanek, powinny być prostowane argumentacją naukową i szerszym informowaniem o nieznanym nam rozwiązaniach technicznych i doktrynalnych. Stwierdzenie, że dany pogląd nie zgadza się z poglądem oficjalnym jest ważkim argumentem służbowym, lecz nie jest chyba argumentem naukowym.

Reasumując, postulujemy szersze i częste informowanie kadry ASG o osiągnięciach i materiałach posiadanych przez poszczególne Zarządy Sztabu Generalnego i dowództwa rodzajów wojsk, a także częste prowadzenie z nami rozmów i dyskusji naukowych.

Wydrukowano w 20 egz.
Egz. nr 1-20 - Bibli. Szkol.

Wyk. zespół oficerów

Druk J.Ł.dn.19.2.64 r.
Nr ks.masz.175/OSz